

SCENARIUSZ ZAJĘĆ ZINTEGROWANYCH CZYNNOŚCIOWO
przeprowadzonych w klasie I
przez dr Marzenę Majchrzak

Czynnik integrujący: proste i złożone czynności umysłowe.

Ośrodek tematyczny: Witamy wiosnę.

Temat dnia: Co lubią rośliny?

Cele ogólne:

- Doskonalenie techniki czytania.
- Wdrażanie do dokonywania obserwacji przyrodniczych.
- Kształcenie umiejętności porównywania, analizy, syntezy, abstrahowania, uogólniania, przewidywania, dowodzenia, wyjaśniania i wnioskowania.
- Rozwijanie umiejętności efektywnego współdziałania w grupie.

Cele operacyjne: Uczeń:

- Czyta tekst „Basia i leszczyna” z podziałem na role;
- Wie i wymienia, jakie czynniki niekorzystnie wpływają na rozwój roślin i potrafi zapewnić roślinom doniczkowym w klasie optymalne warunki do prawidłowego rozwoju;
- Poprawnie układa zdanie z rozsypanki wyrazowej oraz krótki opis pracy grupy z rozsypanki zdaniowej;
- Dokonuje pomiarów miarką centymetrową; Dodaje i odejmuje liczby w zakresie 14 bez przekroczenia progu dziesiętkowego.
- Śpiewa piosenkę „Przyszła pani Wiosna”;
- Ilustruje zaobserwowane zmiany w wyglądzie rośliny; maluje farbami wodnymi.

Metody nauczania: (wg W. Okonia)

- Asymilacji wiedzy: praca z tekstem;
- Samodzielnego dochodzenia do wiedzy: klasyczna metoda problemowa;
- Waloryzacyjne: metoda ekspresyjna;
- Praktyczne: ćwiczenia.

Formy pracy uczniów:

- Grupowa jednolita i zróżnicowana;
- Indywidualna jednolita i zróżnicowana;
- Zbiorowa.

Środki dydaktyczne: teksty M. M.: zagadka, „Basia i leszczyna” (dla każdego ucznia) i opowiadanie do interpretacji ruchowej; ilustracje: różnych traw, drzew i krzewów; ilustracja lub gałązki leszczyny; naczynia z zasianą rzodkiewką do pracy w grupach (1 – nie podlewana przez kilka dni, 2 – hodowana bez dostępu światła, 3 – hodowana w niskiej temperaturze, 4 – hodowana bez podłoża, 5 – podlewana wodą zanieczyszczoną detergentami); nagranie piosenki „Przyszła pani Wiosna”, słowa: Anna Markowa; melodia popularna z XVIIw. (kaseta nr 2, klasa 3 „Wesoła szkoła” WSiP SA); kartoniki z przykładami dodawania i odejmowania oraz sylabami składającymi się na hasło – temat dnia; karty pracy z zadaniami dla grup; rozsypanka zdaniowa dla każdego ucznia w każdej grupie; kartony A3 (po 2 dla każdej grupy), farby wodne,

przybory do malowania; duży papier (pakowy) dla każdej grupy; instrumenty perkusyjne: trójkąty, tamburyna, kołatki; miarki centymetrowe.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie klasy. Zapoznanie z tematem zajęć.

a. Rozwiązanie zagadki:

Najchętniej „w zielone” gram.

Rosnę sobie tu i tam.

Mogę być trawą, drzewem, jeżyną ...

Krótko mówiąc, jestem

b. Określenie zakresu znaczeniowego pojęcia „roślina”.

- Nauczyciel pokazuje ilustracje przedstawiające trawę, drzewo, krzew i prosi, by uczniowie w oparciu o własne obserwacje i ilustracje wymienili cechy wskazanych roślin, np.:

cechy trawy: zielona, niska, delikatna, wiotka, ma liście i korzenie, rośnie w jednym miejscu (przytwierdzona do podłoża), kwitnie i „wytwarza” nasiona;

cechy drzewa: wysokie, potężne, mają zielone liście i gałęzie, mają pień i korzenie, rosną w jednym miejscu, kwitną, owocują, „wytwarzają” nasiona;

cechy krzewu: niewysokie, mają gałęzie i zielone liście, korzeniami „trzymają się” podłoża, kwitną, „wytwarzają” owoce i nasiona.

- Wspólne wymienianie najistotniejszych cech wspólnych trzem omawianym roślinom, np.

istotne cechy roślin:

korzeniami trzymają się podłoża, korzenie są pod ziemią, mają zielone liście, kwitną i wydają nasiona (niekiedy owoce)

- Wspólne definiowanie pojęcia „rośliny”.

Rośliny to żywe organizmy, najczęściej przytwierdzone za pomocą korzeni do podłoża. Posiadają (najczęściej) zielone liście. Większość roślin kwitnie i wydaje nasiona.¹

c. Swobodna interpretacja ruchowa opowiadania czytanego przez nauczyciela.

(Uczniowie leżą na dywanie, na boku z podciągniętymi kolanami. Zgodnie z treścią czytanego tekstu zmieniają pozycję i ruchem go ilustrują.)

Było kiedyś małe nasionko rzucone na ziemię. Leżało sobie cichutko i martwiło się, że jest takie delikatne i bezradne. Pewnego dnia spadł ciepły deszcz i nasionko poczuło, że coś dziwnego się z nim dzieje. Nasiąkło wilgocią i powiększyło się.

Sztywna osłonka pękła i nasionko wykiełkowało. Poczulo swobodę. Uczepiło się ziemi i wypuściło delikatne listki ku górze. Ujrzało niebo, słońce i świat wokół siebie. Wszystko dookoła było ogromne, a ono maleńkie. Bardzo się bało, ale

pragnęło piąć się do góry. Mijały dni, tygodnie, miesiące i lata. Nasionko zmieniło się w małą roślinkę, potem w młode drzewko i wreszcie wielkie drzewo.

Rozpostarło szeroko swoje konary, zwróciło liście do słońca i podziwiała otaczający świat. Teraz spoglądało na wszystko z góry, już się nie bało. Szumiało wesóło, bawiło się z wiatrem. Było szczęśliwe.

d. Zapoznanie uczniów z tematem zajęć.

Nauczyciel prosi o wykonanie wskazanego na kartonikach (na tablicy) dodawania i odejmowania w zakresie 14 (bez przekroczenia progu dziesiątkowego),

¹ Podane określenie nie jest pełne i precyzyjne, ale na obecnym etapie zajęć bardziej szczegółowa definicja pojęcia „roślina” nie jest konieczna.

uszeregowanie kartoników tak, by wyniki ułożone były rosnąco i odczytanie tematu zajęć.

$7 - 5 - 2 =$ CO	$10 - 3 - 5 =$ LU	$1 + 3 + 2 =$ BIĄ	$3 + 4 + 2 =$ ROŚ
$14 - 4 =$ LI	$10 + 3 =$ NY	$10 + 4 =$?	

2. Rozmowa z dziećmi na temat potrzeb roślin.
 - a. Uczniowie wysuwają hipotezy, np. Rośliny lubią światło, wodę, itp.
 - b. Pytania nauczyciela:
 - *Skąd o tym wiecie? Rozmawialiście z roślinami? Jak rośliny mogą nas poinformować o tym, co lubią?*(Uczniowie zauważają, że rośliny swoim wyglądem informują nas o tym, jak się czują)
3. Prowadzenie obserwacji roślin hodowanych w różnych warunkach (weryfikacja hipotez) – praca w grupach.

(Uczniowie w grupach obserwują wygląd zasianej dwa tygodnie wcześniej rzodkiewki, która od kilku dni miała zmienione warunki:

- roślina grupy I nie była podlewana przez 4 dni;
- roślina grupy II nie miała dostępu do światła;
- roślina grupy III przebywała kilka dni w zimnie;
- roślina grupy IV była podlewana zanieczyszczoną wodą;
- roślina grupy V nie ma podłoża.

Jedna roślina niema zmienionych warunków, by możliwe było porównanie jej wyglądu z roślinami poszczególnych grup.

- a. Rozdanie kart z zadaniami dla grup.

Karta pracy dla grupy.

1. Przyjrzyjcie się roślinie. Sprawdźcie, jak wygląda.
2. Dokonajcie pomiarów wysokości rośliny przy pomocy miarki centymetrowej. Porównajcie z ostatnimi pomiarami.
3. Namalujcie ilustrację rośliny rosnącej w dobrych warunkach i ilustrację Waszej rośliny.
4. Pomyślcie, jaką informację przekazuje Wam roślina.
5. Ułóżcie zdania z rozsypanek wyrazowych, a następnie ustalcie wspólnie kolejność ułożonych zdań tak, by opisywały one Waszą pracę.
6. Naklejcie na arkusz papieru Wasze obrazy oraz zdania (w ustalonej kolejności).
7. Przygotujcie się do prezentacji: ustalcie, kto będzie opowiadał o pracy grupy i kto przeczyta zdania.
8. Pracujcie w zgodzie.

- b. Zachęcenie do pracy. / Zróżnicowana praca uczniów w grupach.
(Stopień trudności rozsypanki wyrazowej jest dostosowany do indywidualnych możliwości każdego ucznia)

Zdania grup:

• Grupa I

Szukamy odpowiedzi na pytanie: Co lubią rośliny? Nasza grupa sprawdziła, czy rośliny lubią wodę. Przekonaliśmy się o tym, gdy zobaczyliśmy rzodkiewkę, która nie była podlewana. Jej listki zaczęły więdnąć. Teraz wiemy, że rośliny lubią wodę i bardzo jej potrzebują.

- . Grupa II
Szukamy odpowiedzi na pytanie: Co lubią rośliny?
Nasza grupa sprawdziła, czy rośliny lubią światło. Przekonaliśmy się o tym, gdy zobaczyliśmy rzodkiewkę, która nie miała dostępu do światła. Jej listki żółkły. Teraz wiemy, że rośliny bardzo lubią światło.
 - . Grupa III
Szukamy odpowiedzi na pytanie: Co lubią rośliny?
Nasza grupa sprawdziła, czy rośliny wolą ciepło czy zimno. Przekonaliśmy się o tym, gdy zobaczyliśmy rzodkiewkę, która pewien czas była w niskiej temperaturze. Jej listki zaczęły więdnąć. Teraz wiemy, że rośliny lubią dodatnią temperaturę.
 - . Grupa IV
Szukamy odpowiedzi na pytanie: Co lubią rośliny?
Nasza grupa sprawdziła, czy rośliny lubią brudną wodę. Przekonaliśmy się o tym, gdy zobaczyliśmy rzodkiewkę podlewaną zanieczyszczoną wodą. Jej listki zaczęły więdnąć i żółknąć. Teraz wiemy, że rośliny lubią czystą wodę.
 - . Grupa V
Szukamy odpowiedzi na pytanie: Co lubią rośliny?
Nasza grupa sprawdziła, czy rośliny lubią rosnąć w glebie. Przekonaliśmy się o tym, gdy zobaczyliśmy rzodkiewkę hodowaną bez podłoża. Roślina wykiełkowała, ale przestała rosnąć. Teraz wiemy, że rośliny potrzebują podłoże.
- c. Prezentacja prac grup. Omówienie i ocena prac przez uczniów.
- d. Ratowanie roślin – zapewnienie im optymalnych warunków rozwoju.
4. Formułowanie wniosku. Wspólne redagowanie i pisanie w zeszytach pytania i odpowiedzi na pytanie zawarte w temacie zajęć.
Wniosek: *Rośliny do życia potrzebują: czystą wodę, światło, glebę, odpowiednią temperaturę.*
Zdania:
Co lubią rośliny?
Rośliny lubią: czystą wodę, światło, glebę, odpowiednią temperaturę.
5. Ponowne definiowanie pojęcia „roślina” z wykorzystaniem wiedzy zdobytej podczas zajęć.
Propozycja:
Rośliny to żywe organizmy, najczęściej przytwierdzone za pomocą korzeni do podłoża, z którego czerpią wodę niezbędną do rozwoju. Same się żywią (do jedzenia nie są im potrzebne inne organizmy), posiadają najczęściej zielone liście dzięki którym „pobierają” światło. Większość roślin kwitnie i wydaje nasiona (nieraz w owocach)².
6. Śpiewanie pierwszej zwrotki i refrenu piosenki „Przyszła pani Wiosna” (słowa: Anna Markowa; melodia popularna z XVIIw.). Akompaniowanie przy użyciu instrumentów perkusyjnych: trójkątów, tamburyna, kołatek.
*Wiosna już, kwitnie kwiat,
Kolorowy cały świat.
Śpiewa ptak, szumi las,
jaki piękny czas.*
Ref.
Długiej nocki coraz mniej.

² Podana definicja jest uproszczona i niepełna, ale zdaje się być wystarczająca z uwagi na możliwości poznawcze dziecka siedmioletniego.

*Słońce świeci, że aż hej!
Śpiewa ptak, szumi las,
jaki piękny czas.*

7. Wysłuchanie i omówienie treści czytanego przez nauczyciela tekstu „Basia i leszczyna”.
Czytanie wiersza z podziałem na role.

Basia i leszczyna.

*Dziwiła się Basia leszczynie,
dlaczego nie kwitnie w zimie.*

Leszczyna odrzekła Basi:

- Śnieg mego pragnienia nie gasi.

*Poza tym mało jest słońca
i zimna nie widać końca.*

Nie da się kwitnąć o zimowej porze.

Muszę czekać, aż zima pójdzie za morze.

- a. Wyjaśnienie niezrozumiałych zwrotów i wyrazów. Pokaz ilustracji leszczyny (lub krzew w naturze, ewentualnie gałązki leszczyny z charakterystycznymi „bażkami”). Podanie krótkiej informacji o leszczynie.
 - b. Omówienie treści tekstu ze zwróceniem uwagi na:
 - . Warunki, które uniemożliwiają roślinie kwitnąć w okresie zimy;
 - . Porównanie wyników obserwacji z informacjami z tekstu. Wskazanie warunków, koniecznych dla rozwoju rośliny, a nie wymienionych w tekście;
 - . Postaci występujące w tekście. Ustalenie, co czyta narrator, a co leszczyna.
 - c. Czytanie tekstu z podziałem na role. Próby odgrywania przedstawionej w tekście scenki.
8. Podsumowanie, ewaluacja i zakończenie zajęć.
- a. Pytania dla uczniów:
 - *Co to są rośliny?*
 - *Co lubią rośliny? Co należy robić, by rośliny w naszej klasie dobrze rosły?*
 - *Dlaczego rośliny rosnące na zewnątrz nie kwitną w okresie zimy? Dlaczego rozwijają się wiosną?*
 - *Idąc do domu ze szkoły obserwujcie mijane rośliny i spróbujcie odgadnąć, czy są one zadowolone z warunków, w jakich żyją. Porozmawiamy o nich jutro.*
 - b. Nauczyciel podsumowuje pracę uczniów w grupach; chwali wysiłek uczniów wskazując na kartony z efektem pracy grup; jeżeli wystąpiły jakieś problemy we współpracy – radzi, jak ich w przyszłości uniknąć.
 - c. Uczniowie wyrażają swoją opinię o odbytych zajęciach przyklejając zielone listki w odpowiednim miejscu ilustracji przedstawiającej krzew. Jeżeli uczeń ocenia zajęcia pozytywnie – dokleja swój listek do gałęzi krzewu, natomiast jeśli ocena ucznia jest negatywna – przykleja listek pod krzewem na dole kartki.